

L'abecé d'un autor

Pere Guixà / Quadern / *El País*

Martin Eden és un jove embrutit, tosc, procaç, amb antecedents per delinqüència, a qui un dia conviden per casualitat a dinar a casa d'una família adinerada de San Francisco, i allà quedarà captivat per la jove Ruth. Però els seus mons són molt distants, i també la formació cultural que han rebut. Martin ha fet de mariner, s'ha mogut pels baixos fons, s'ha barallat en tavernes, ha conegut tota mena de malfactors, mentre que la noia s'ha format en un àmbit burgès, estable, ha pogut accedir a l'alta cultura, i es proposarà "salvar Martin de la maledicció del món on ha nascut i d'ell mateix a pesar d'ell mateix".

La manera que tindrà Martin per apropar-se a Ruth serà associar la bellesa amagada als llibres amb la bellesa de la jove. Quan la novel·la traça aquest paral·lelisme, excel·leix; el procés en aquesta indagació relliga el desig de prosperar en el món de les lletres i les sensacions d'afecte inconcretas, difícils d'expressar, de Martin cap a Ruth. Més enllà del que ens diuen les paraules, podem arribar a pensar fins i tot que aquesta associació entre literatura i vida és impossible, i que al final preval la incomprensió de la parella, i la diferència social.

Pel que fa a la descripció del món literari i intel·lectual, el lector actual hi trobarà un marc atemporal (la lectura voraç dels anys joves, els intents inicials d'escriptura infructuosos, els enviaments a editorials, les primeres lletres impreses...), però també la sensació que, vistos avui, alguns d'aquests formalismes han canviat força. Martin Eden es lliura ple d'entusiasme a ser escriptor, i ho fa amb el mateix braó amb què ha dut a terme la seva vida activa. Aquest detall ens fa llegir el llibre sense separar-lo del que ens diu Alex Kershaw a la coneguda biografia que va fer de London, si bé en el personatge de Ruth, ens diu el biògraf, no hi ha cap identitat real reconeixible, a pesar que coincideix el marc de la costa oest en què London va passar els anys joves i va fer els primers passos en el món literari.

Un tret predominant és el fons romàntic que hi ha en les cuites i els afanys de l'àlter ego. No hi ha gaire distància entre el personatge i els seus desitjos i il·lusions; hi trobem força mostres de lirisme i d'idealisme que potser sobtaran els lectors més joves, tot i que cal assenyalar que aquest és un llibre per a ells. En aquest sentit, el llibre és diferent d'altres llibres d'aprenentatge amb personatges d'origen modest aficionats a les lletres; menys romantitzats, així doncs, són els llibres de memòries de John Fante, Knut Hamsun, Bukowski... Tot i això, fer llegir aquest llibre de London a un lector jove lletraferit és apostar de manera directa pels clàssics de tots els temps.